

Uppteckningen i. Becksmannen Sid. 47

Torvskärning (foto) -"- 48

Ta' haren -"- 49

Peter Katt 2 1/2 -"- 50

Skaka fuktbräden -"- 51

och beslagfigurer vid -"- 51

gult skönt.

Pingstbrud. -"- 52-53

Nötklek - Kör svin i skogen

En person håller handen knuten med handens innersida uppåt. Under en av fingrarna ligger han en nätt och vänder sig då tillbaks, så att inte motparten ser, var han placerar nöten. Sedan vänder han sig mot den, som gissar, och säger: "Jag kör mina svin i skogen." - Gissaren svarar: "Det gör jag med." - Den förste säger åter: "Under vilket träd?" Den andre svarar (gissaren): "Det bästa där är." - Den förste frågar: "Vilket är det?" Gissaren trycker på den andres fingrar och skall försöka känna, var nöten finns. Det gäller att ha handen hårt knuten, så att inte nöten märkes. Sedan uppkäkar gissaren en finger och säger: "Under denna." Är det så, att han gissar rätt, får han nöten, annars får han lägga dit en av sina och hålla på, tills han finner nöten.

Nättek - Nödder i hänne.

En person har t. ex. 5 nätter i sin små hand, och den, som gissar, har i hemlighet 8 nätter. Då frågar den förste personen och säger: "Nödder i hänne (handen)."

Gissaren säger: "Alla mina." Den förste personen frågar: "Hur många?" Gissaren svarar: "Jag utökar dina nätter till åtta, så har jag lika många, som du har i din hand." Har den förste personen 5 nätter, och gissaren lägger 3 till, så får ju gissaren 5 nätter i sin hand, liksom den andre hade, innan gissningen började. När gissaren sålunda gissat rätt, fick han motspelarens 5 nätter. De, som inte ^{vora} tviveltänkta och aldrig vort denna nätgissning, kunde förlora alla sina nätter, ty alltid gissades rätt. Nätteken kunde, som man förstår, inte vara längre emellan två spelare än tills knipet blev upplöst.

ACC. N:R. M. 7370:5.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Ägglek - Slå haureägg.

Innan man åt ägg, brukade man ibland
slå haureägg. Två personer sloga sina ägg
emot varandra, med tilländan på ägget
före. Det var roligt att se, vem som fick
sitt ägg bält, ty den personen vann lek.

ACC. N:R.

M. 7370 : 6

Landskap: HallandUpptecknat av: Ben JanssonHärad: HökAdress: SkottorpSocken: RännestövBerättat av: Gustav JanssonUppteckningsår: 1940Född år 1881 i RännestövLUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIVRisgång, kyrkogården^m

L. u. F. 31.

H. G. 13.

Risgång?

Nej, det har jag aldrig hört talas om här i trakten

Kyrkogården^mNej, jag har inte, som jag vet, hört talas om kyrkogården^m, däremot kyrkovärdens. (Se uppteckning av berättaren om Skummetövs kyrkovärd)

Upptecknarens anm. I Halländske folksagor av N. P. Erlén, Halmstad 1880. omtalas, att en tiggargosse, lagts under kyrkans grund (Knäud).
Se sid 69 i Erléns bok. I Hallands Fornm. Förenings årsskrift 1872 omt. även kyrkogården^m sid 213.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

No 7370: 7.

Landskap: Halland

Upptecknat av: Per Jansson

Härad: Löh

Adress: Skattorp

Socken: Rännestor

Berättat av: Gustav Jansson

Uppteckningsår: 1948

Född år 1881 i Rännestor

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

7

Nässloras användning.

L. u. F. 28.

Nässlor använde man ibland till
nässelhål, men detta var mycket sällan.
Berättaren har aldrig hört omtalas, att
nässlor använts till klädesbehandling liksom
hin i Södra Halland.

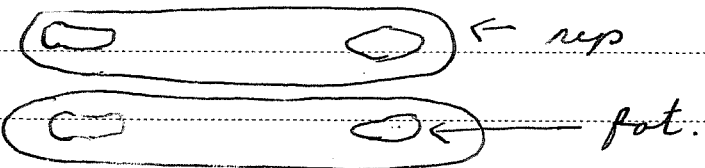
Skriv endast på denna sida!

M. 7370:8.

ACC. N:R.

Landskap: HollandUpptecknat av: Bror JanssonHärad: WijkAdress: SkattorpSocken: RännstövBerättat av: Gustav JanssonUppteckningsår: 1880Född år 1881 i RännstövLUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIVTänja stutar (lek)

Två personer ställde sig mitt emot var-
 andra på några stegs avstånd. Man band
 rep om benen, de stoda med ansiktene
 emot varandra, och då repen lagts om
 benen, sparkade de (ryckte till) i tokt öm-
 som med höger, ömsom med vänster fot.
 Den, som först föll omkull, blev besegrad.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M 7370:9

Landskap: Halland Upptecknat av: Per Jansson
Härad: Lök Adress: Skattorp
Socken: Rännestöv Berättat av: Gustav Jansson
Uppteckningsår: 1940 Född år 1881 i Rännestöv

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

9.

Tobaksodling.

L. U. F. 27

I Skattorp i Rännestövs socken odlades Tobak på varje hemman på 1850-talet. Man odlade tobak så mycket, som användes till eget behov under året. Varje vår gick de till Gamla Skattorp i Rännestöv och köpte tobaksplanter. Dessa planter planterades sedan ut. En del användes men till rök-tobak och och en del till tugg-tobak. De grövsta delarna på bladen (nerverna) använde man till snus. Den tiden var ^{det} inte ovanligt, att kvinnorna snusade. De snusade "i näsan". Kvinnorna blevo vanda vid att snusa, så de passade brännvinspannorna om nättarna. Snuset höll kvinnor-

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M 7370:10.

Landskap: Halland

Upptecknat av: Bror Jansson

Härad: Låke

Adress: Skottorp

Socken: Rännstöv

Berättat av: Gustav Jansson

Uppteckningsår: 1940

Född år 1881 i Rännstöv

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

10

na vakna. Sedan blev det en sed, att kvinnorna snusade. De rökade däremot inte. Endast kallar rökade och hade tuggtobak. Var och en, som snusade, hade i vardagslag en hemmagjord näverdosa. I hemmen förvarade man snuset i väl korkade flaskor av höganästera.

Janne Nilsson berättade, att då han var 8 eller 9 år gammal (N. är 1940 88 år gammal), följde han med en gammal grennkustare Kars-Stina. Hennes man var gammal och gjorde bikupor. Stina gick till Samle Skottorp med bikupor, som vara beställda. Janne Nilsson följde med för att hjälpa henne att bära bikuporna. Hon fick några "skelling" mer för varje bikupa än

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R M 7370 //.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Bror Jansson
 Härad: Löde Adress: Skåne
 Socken: Rännestöv Berättat av: Gustav Jansson
 Uppteckningsår: 1840 Född år 1881 i Rännestöv

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

hennes man hade beviljat. Dessa pengar
 köpte hon snus för i affären i Rännestöv,
 då de gingo hem. Hon påstod, att det snus,
 som då började säljas i affärerna, var bättre
 än hemmagjort.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:o M. 7370 12.

Landskap: Halland Upptecknat av: Bern Jansson
Härad: Stök Adress: Skattorp
Socken: Rännestör Berättat av: Gustav Jansson
Uppteckningsår: 1940 Född år 1881 i Rännestör

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

12

Välnad.

En dag skulle Iven Hansson i Skaffanstorp, kallad Borstens Iven, köra till myllan, Nordbäcks kvarn i Formarp i Västbys socken. Det var i kvällen, som Iven könde. Då han kommit en stycke medåt Skaffanstorps väng, vände han tillbaka hem igen. Kärvingen (h. motsvarar husfru i atens talpråk) frågade honom: Varför han kom så snart tillbaka, ty han kunde inte ha hunnit vara i myllan. Iven svarade: "Ja' kör inte te myllan mer i da', för ja' kan inte få va' i fr' för den rätte Johannes Persson i Ristorp. Han kastade mig en vagn och kramade mig så väldigt och piskade mig

ACC. N:R

No. 7370:13.

Landskap: *Halland* Upptecknat av: *Bm Jansson*
Härad: *Höb* Adress: *Skärörp*
Socken: *Rennestöv* Berättat av: *Eustav Jansson*
Uppteckningsår: *1940* Född år *1881* i *Rennestöv*

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

13

Johannes Persson i Skärörp hade trängt sig
två dagar innan. Han var en riktig
"stortatter" och därtill "ls". Folk trodde, att
han kunde frolla.

ACC. N:R.

M. 7370:14.

Landskap: Halland

Upptecknat av: Bror Jansson

Härad: Vrh

Adress: Skattorp

Socken: Rännestöv

Berättat av: Gustav Jansson

Uppteckningsår: 1940

Född år 1881 i Rännestöv

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

14

Svalor.

Vid husbygge gjorde man alltid extra hål högt uppe vid gabelspetsen, för att svalorna obehindrat skulle kunna komma in och bygga sina bon. När säd lades i ladorna, var man alltid aktsam om svalbon och lämnade plats, så att svalorna kunde flyga till sina bon.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R Nb. 7370 : 15.

Landskap: Halland Upptecknat av: Ror Jansson
Härad: Häls Adress: Skattorp
Socken: Rännerlov Berättat av: Gustav Jansson
Uppteckningsår: 1880 Född år 1881 i Rännerlov

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

15

Köp och försäljning.

Försäljning eller köp av kreatur
fick aldrig ske någon söndag, ty då
vara "störades" det med djuret. Man kun-
de se på ett djur, som man tänkt köpa,
en söndag men själva affären, gjordes man
ej denna dag. Gällde det slakt djur var
det emellertid inte så nog.

ACC. N:R. M. 7370 116.

Landskap: Halland Upptecknat av: Bror Jansson
Härad: Häls Adress: Skatrup
Socken: Rännestöv Berättat av: Gustav Jansson
Uppteckningsår: 1940 Född år 1881 i Rännestöv

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

16

Krypa genom en stork.

För en 75 år sedan kom en kringresande
"kastspelare" och brade sina föreläsningar
hos en bonde i Edenberga, Nils Peter Persson,
i dagligt tal kallad Per Knus Knalle. Bland
andra uppvisningar var detta. Han sade
sig kunna krypa genom en stork, som låg
på gården. Folk tyckte, att det var omöjligt,
ty det fanns inte ens hål i frädstammen.

Åskådarna såga honom krypa genom
storken med huvudet före. När folket tyck-
te, att han försvunnit in i storken, kom
en gumma, som inte varit med från början
och frågade, varför folket stod där

Skriv endast på denna sida!

Dansbilställning

Vid Vårbjörpsby, även kallad Kar-
nestack, i Rännelövs socken, vid grän-
sen till Västorp socken, låg förr en
dansbana. Den kallades för Åstorp's dans-
bana. Dansbanan var en öppen bana
med trägolv. Helt samledes ungdomen
från Åstorp, Skäme och en del västorp-
bor. Att det samledes väldigt många
till dansbanan, berodde tillstdel på att
det fanns ölutsökning där. Dans-
banans ägare var Emil Karlsson. Han sål-
de öl vid dansbanan, men inte mindre
partier än 10 liter. (30 flaskor). En tre,
fyra eller fem delade en sådant parti.

Petter Kongs Nefä, södra Hallands mest
kända fiolspelska, spelade vid banan.
Dansen kostade 5 öre.

Landskap: Halland

Upptecknat av: Bror Jansson

Härad: Lök

Adress: Skottorp

Socken: Hasslöv

Berättat av: Gustav Jansson

Uppteckningsår: 1940

Född år 1881 i Rännelöv

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

19

Prosten och drängarna.

En prest i Hasslöv, som gift med en mycket rik mästdotter, var en framspående jordbrukare. Det var på den tiden då dikning, märkekörning & nyodling började här i södra Halland.

Prosten hade två drängar, som arbetade på mästgårdens jordbruk. Han var själv ute både tidiga och sent för att se efter, att drängarna skötte sitt arbete ordentligt. De började arbetsdagen vid fjärdtiden på morgonen och höll på till sent på kvällen (9 eller 10 tiden på kvällen). Händes det någon gång, att drängarna vilade sig på arbetstiden, var prosten genast framme och påskade upp men-

ACC. N:R.

M. 7370:20.

Landskap: Halland

Upptecknat av: Bror Jansson

Härad: Visk

Adress: Skottorp

Socken: Hasslöv

Berättat av: Gustav Jansson

Uppteckningsår: 1940

Född år 1881 i Rönnebo

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

20

stedsrängen, ty han sådde med honom.
Störste drängen däremot var stor och kraftig,
så honom vågade inte prästen slå till.
Så andra präster i trakten skickade sina
drängar till majoren på Vallen, för att han
skulle piska dem. Denne prästen hade fått se-
la på denna metod. En dag befalldes
störste drängen, August, att rida till Vallen
med ett brev, som han personligen skulle
överlämna till majoren. August anade
argen list, så han framtämnade brevet
tänker att ha lämnat brevet till majoren
sade denne, "Kom med in, så skall du
få svar tillbaka!" Drängen svarade:

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 7370 : 21.

Landskap: Halland

Upptecknat av: Per Jansson

Härad: Fräk

Adress: Skatrup

Socken: Rännestöv

Berättat av: Gustav Jansson

Uppteckningsår: 1940

Född år 1881 i Rännestöv

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

21

"Prosten nämnde inte om, att det skulle
svar tillbaka, och jag har inte tid att
stanna." Därpå vid liängen tillbaka hem.
och slapp sålunda att på risk.
Hänt ungefär 1840.:

Uppt. anm.
Infr. Laholms Tidning. Lördagen den 28 nov. 1936
Prosten och liängen, Saga från Ysby. upp-
tecknad av Edvard Erlendsson

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M. 7370: 22.

Landskap: Halland

Upptecknat av: Per Jansson

Härad: Hög

Adress: Skallarp

Socken: Rännestöv

Berättat av: Gustav Jansson

Uppteckningsår: 1948

Född år 1881 i Rännestöv

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

22

Glosson.

Säger om glosson känner inte
berättaren till. Likaså har han aldrig hört
omtales, att man skulle undvika att skära
de sista skärna på ätern.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R M. 7370:23.

Landskap: Nalland Upptecknat av: Bon Jansson
Härad: Lök Adress: Skattarp
Socken: Rännediv Berättat av: B. Jansson
Uppteckningsår: 1940 Född år 1881 i Rännediv

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

23

Storarnas förekomst.

Mellan 1880-90 talet började storarna att mer och mer förekomma i södra Halland. Farf ömtalar, att tidigare kunde folk inte till storar.

En vår, antagligen 1888, fick far se ett par vackra, glänsande fåglar gå i plogfåroarna och plocka mask, då han gick och plöjde. Dessa voro de första storar, som han såg, och han var då över 30 år gammal. Efter den tiden började storarna bli allt allmännare, och folk började sätta ut storholkar.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 7370 : 24

Landskap: Halland Upptecknat av: Ror Jansson
 Härad: Lök Adress: Skattorp
 Socken: Rännestöv - Skummetöv Berättat av: Kurtar Jansson
 Uppteckningsår: 1940 Född år 1881 i Rännestöv

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

24

När Else-Maja simmade över Stensån med Lven Vek.
 Sjöbergs Else-Maja bodde i ett hus
 på Brinabjör på gränsen mellan Rännestövs
 och Skummetövs socknar. Han var en kraftigt
 och manhaftigt fruntimmer. Han sög bra
 och spelade kort, och en del tättningar hade
 sitt tillhåll i hennes stuga och sulten där
 och drucko gökar. En von Kassarv, som
 bodde på Rostorp, brukade besöka henne
 och dricka gökar hos henne. En man hade
 det antagligen fått särskilt "festligt" till,
 ty man hittade honom på Rostorp liggande
 död i sin säng. Han var då alldeles blå
 i hela anriktet. Vid sin död var han

Skriv endast på denna sida!

Landskap: Halland

Upptecknat av:

Per Jansson

Härad: Fläk

Adress:

Skottorp

Socken: Rännestor - Skummetor

Berättat av:

Gustav Jansson

Uppteckningsår: 1880

Född år

1881 i

Rännestor

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

25

ungefär tjugo år.

Sven Vek, en arbetare på Gamla Skott-
orps gods, bodde strax intill Giona bjär, där
Elsa - Majja bodde. En gång brade Sven Vek
ärende till Hasslöv, söder om Skensån, men
då han kom till "Hassle åbro", så var denna
uppriven. Men skulle nämligen bygga om
bron. Sven Vek visste inte om, att bron
var uppriven, och han stod vill rädig och
visste inte, vad han skulle göra. I sam-
ma "veva" kom Sjöbergs Elsa - Majja. Sven
Vek sade, att han skulle över ån, men
nu var den uppriven, och det var långt att
gå till Ö. Karup eller till Vindrasp, där

Skriv endast på denna sida!

ACC. Nr.

M. 7370:26.

Landskap: Halland

Upptecknat av:

Pier Jansson

Härad: Loh

Adress:

Skallarp

Socken: Rännertör - Hummetör

Berättat av:

Gustav Jansson

Uppteckningsår: 1980

Född år

1881 i

Rännertör

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-

ARKIV

26

det fanns broar över ån. "Ack du," sa' Else-Maija," ja' kan simma över ån med dej, om du klär av dej ä' binder ihop klärna till en lyfte ä' bär dom på ryggen." De klädde av sig och Else Maija simma över Stensån med Iven Vek på ryggen. Iven Vek var en 30 eller 40 år gammal då. Sedan Else-Maija simmat över ån, fortsatte hon och Iven Vek på var sitt håll.

När Iven Vek någon gång var "kari" och "matti," så brukade folk "bräcka till'en" med orden: "Du va inte sa "kari" naur Else-Maija simma över ån med dej."

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M 7370:27.

Landskap: Halland

Upptecknat av:

Pior Jansson

Härad: Håk

Adress:

Skattings

Socken: Rännerstov - Skummetstov

Berättat av:

Eustav Jansson

Uppteckningsår: 1940

Född år

1881 i

Rännerstov

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

27

Sven Vek tystnade alltid, när någon sade dens ord. Sven Vek och Gjöbergs Lelse - Mayja äro föda för ungefär 50 år sedan (1940). Men folk kommer tydligt ihåg dem ännu.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M. 7370:28.

Landskap: Halland

Upptecknat av:

Bror Jansson

Härad: Hålsjö

Adress:

Skattorp

Socken: Skummestöv

Berättat av:

Sustav Jansson

Uppteckningsår: 1940

Född år

1881 i

Skummestöv

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

28

Bestraffning.

På den tiden då ryttmästare Petter Höller hade Gamla Skattorps gård, bestraffades drängar, dagsverkare och torpare med pisk av gårdens befäl eller också av ryttmästaren själv. Vid Fiskartorp i Skummestöv låg fordom en by. Låder om Veka plantering och intill vägen, som går mot Hålsjö, var byen belägen.

I Veka plantering var en inhägnad, där dragoxarna på godset voro på bete den tid, ^{där} intet arbete fanns för dem, alltså sommertiden. Då det led ut på höstsidan, släpptes oxarna i vängen, där

Skriv endast på denna sida!

ACC. N.R. **M. 7370**: 29.

Landskap: Halland Upptecknat av: Bror Jansson
 Härad: Häls Adress: Skattorp
 Socken: Skummetorv Berättat av: Gustav Jansson
 Uppteckningsår: 1940 Född år 1881 i Rännestorv

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

29

det fanns bättre bete än i planteringen,
 ty de behövde på grund av det stränga ar-
 betet kraftigare föda. Torparna intill
 planteringen brukade sent på höstkvällar-
 na släppa sina hästar i inhägnaden,
 för på deras egna äskar var ont om bete.
 Men detta hade de ej lov till av rytt-
 mästeren. Så fortgick ^{det} en tid, innan
 befälet på fick veta på det. En morgon,
 när torparna skulle hämta sina hästar,
 voro ^{dessa} de ~~inte~~ i inhägnaden utan fagna
 fram till Gamla Skattorps gård. Så
 skickades där bud till torparna, om de
 ville lösa ut sina hästar med Fia kronor

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 7370:30.

Landskap: Halland

Upptecknat av:

Björ Jansson

Härad: Håke

Adress:

Skallarp

Socken: Skummetör

Berättat av:

Eustav Jansson

Uppteckningsår: 1940

Född år

1881 i

Rännestör

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

30

för varje häst eller också få pisk för pengarna. Alla betalade med pengar utom en, som gick under benämning Pål Svängare. Han förebrag att få pisk i stället för att ge tjugo kronor för sina båda hästar. När Pål Svängare kom tillbaka från gården efter utfjänt straff, talade han om, hur det gick till. Han hade, innan han gick till gården, för säkerhets skull lagt en bräda över sin rygg under bläderna. Då befälet, inspektören och kassören, piskade honom, där han låg framåtböjd över en stol, skrek han allt vad han orkade, hela tiden.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M. 7370:31.

Landskap: Halland Upptecknat av: Ber Jonsson
Härad: Höke Adress: Skattorp
Socken: Rännestöv Berättat av: Eustav Jonsson 31
Uppteckningsår: 1880 Född år 1881 i Rännestöv

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

tiden de slogo honom. Det gjorde inte
ort det minsta, men han var träng-
en att skrika, ty annars hade de ken-
skt förstått hans knep. Han sade till
de andra Torparna: "Ni skulle gjort som
jag, för jag har aldrig tjänat pengar så
lätt som denna gång.
Hänt på 1840-talet.

ACC. N.R.

M. 7370:39.

Landskap: Halland

Upptecknat av: Prior Jansson

Härad: Tish

Adress: Skottorp

Socken: Ränneslöv

Berättat av: Gustav Jansson

Uppteckningsår: 1940

Född år 1881 i Ränneslöv

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

32

Julmaten skulle stå kvar på bordet.

Maten på jultbordet skulle stå kvar från "julaften" till "annan dans mören". Alla, som kommo på besök, skulle ha traktering, för annars buro de julen ut. Det var välsignelsebringande att ge bort mat under jultiden, och det kom att "öfveras", om man ej gjorde det.

L. v. F. 34.

Man sjöng en vers.

Julaften å julada,
vi ha så gått, vi villa ha,
men an 'da' jul
far mor ud sitt sul.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M 7370:33.

Landskap: Halland

Upptecknat av: P. Jansson

Härad: Hök

Adress: Skottorp

Socken: Rännerstöv

Berättat av: Gustav Jansson

Uppteckningsår: 1940

Född år 1881 i Rännerstöv

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

33

J Luggede härad i Skåne sjöng men sam-
ma visa och hade samma julsed.

Fången hade emellertid inte riktigt lika
slut.

"--- men ^{da'}an jul.

gömmen mor sin goda jul."

Skriv endast på denna sida!

Nöttelek - Skramla häst.

En person har några nötter i händerna,
en hand under och ^{en} över. Han håller händerna
halvvägs krutna, så att det blir ett tomrum
mellan händerna. Sedan skramlar han med
nötterna och säger: "Skramla, skramla häst."
Gissaren säger: "Låt den springa!" Den förste
säger: "Hur många gånger?" Gissaren hör
någa efter och kan, ifall han är tränad i
denna nöttelek, höra huru många nötter stöta
emot varandra. Gissar han rätt, får han
alla, men gissar han fel, får han lägga
dit mellanskillnaden.

Pantlek - Kysa mine.

En pojke och en flicka, som stada
mitt emot varandra och som hade
bundit för ögonen, skulle kysa en
sak, som skulle föreställa en måne.

En handduk eller ett kläde hölls emel-
lan gassen och flickan och ett före-
mål uppsisades, som de skulle kysa.
Båda skulle taga ett steg fram och
kysa föremålet. Detta togs då un-
dan och de kyste varandra. Före-
målet, som de skulle kysa, var i regel
en klocka. Denna visades endast och
den togs inte fram, så att de kunde
kysa den.

Sista panten.

36

När den sista panten skulle lösas, skulle alla deltagarna vara med. Var det en flicka, som skulle lösa sista panten, fick hon ställa sig vid en dörr och säga namnet på en pojke. Denne skulle ställa sig rakt framför flickan. Pojken skulle i sin tur säga namnet på en flicka och hon på en pojke, tills pojkarna och flickorna stodo i rad mittemellan för varandra. Den som ledde pantlekarne, skulle ge i detta fall den förstnämnda flickan en peng, vanligtvis en femöring, och sätta den mellan mitten flickans läppar. Pojken, som stod intill flickan, vände sig mot henne och tog pengan ur hennes mun med sina läppar. Detta fortsätter raden ut.

H. G. 2.

Pålsegille.

38 —
När man slaktade jula grisen, anordnades på kvällen "pålsegille". Någon yrkes-slaktare antitades inte, utan någon bonde i byn brukade gå omkring och hjälpa folk att slakta. Slakten började alltid vid 4- eller 5-tiden på morgonen och var undanstäkt vid soluppgången. Slakteren och de, som voro med och hjälpte till vid slakten, blevo bjudna att smaka "pålson", och deras hustrur följde med. Då bjöds på mat, och i synnerhet "pålson". Det bjöds honung, sirap eller lingon till "pålson". Varken slakteren eller någon av de övriga fick någon betalning, och därför ^{skulle} man bjuda på "pålsegille" som ersättning. Man tog litet bättre kläder på sig (söndags kläder) vid gillet, men dans, lekar eller ceremonier förekommo ej. Man brukade emellertid vanligtvis beömma "pålson".

ACC. N:R. M. 7370:39.

Landskap: Halland

Upptecknat av: Bror Jansson

Härad: Fläk

Adress: Skottorp

Socken: Rännestöv

Berättat av: Eustav Jansson

Uppteckningsår: 1940

Född år 1881 i Rännestöv

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

39

Raisegille.

En snickare kunde gjuta timra ihop en
hus, men gjuta husresningen kunde han inte ensam
klara. När snickaren hade timret färdigt för
resningen, samlades byalagets manfolk för att
hjälpa snickaren med resningen. Då sparrarna var
resta, kommo funktimmer från hela byn samt
släktingar till husägaren med kransar (på som-
maren var det av levande blommor om vintern
av granis med instuckna färgade byvelspår),
och en spann mjölk och skänkte detta. När
så kvällen kom, infunno sig arbetarna och i
vanliga fall hela byalaget för att delta i rai-
segillet. Först bjöds på mat. Den sista måltiden

Skriv endast på denna sida!

N. 7370:40.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKLIVNESARKIV

40

utgjordes gärna av risgrynsgröt. När så
måltiden var slut, vidtog dansen. Denna vara-
de till ut på småtimmarna. I de alla flesta
fall dracks det stora mängder brännevin på
raisegillet. Alla, som deltog i raisegillet, voro
iförda högtidskläder. Man dansade på lagan,
där raisegillet hölls. Några hat brukade inte
hållas vid raisegillet, åtminstone ^{inte} på de sista
50 åren.

ACC. N. 7370 : 41.

Landskap: Halland Upptecknat av: Bir Jansson
Härad: Flöke Adress: Skafförp
Socken: Rännestöv Berättat av: Gustav Jansson
Uppteckningsår: 1880 Född år 1881 i Rännestöv

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

41

Köra ut jul.

Om Knut klädde man ut sig, karlar-
na till fruntimmer och fruntimmerne till
karlar. Man sökte även en andra dialekt.
När man kom till en plats, började man
riva ned julabonader och konterfej. Gamla
personer fingo som traktering en sup brän-
nevin. Till kvarten brännevin skulle näm-
ligen alltid gämmas till Knut. Barn fingo
i regel kakor eller också några små-
pengar. Det var inte ovanligt, att man
"hitte" på något spetakel, där man var och
körde ut julen. Man lät i regel bli att
riva ned grannlåtarna på väggarna, om

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R 16.7370:43.

Landskap: Halland Upptecknat av: Pior Jansson
Härad: Höh Adress: Skottorp
Socken: Rännestöv Berättat av: Gustav Jansson
Uppteckningsår: 1940 Född år 1881 i Rännestöv

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

43

Julens avslutning.

Kyrkans mäs-sen (kyrkens mäs-seaft-an.)
kallades för "lille jul-aft-an". Då räknas-
des julen vara slut, och man hade bitet
ett bra god mat den kvällen. Den sista
kakan "söbbrä" av julkaket åt man då.

L. u. F. 34.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R M. 7370: 44

Landskap: Halland Upptecknat av: Pier Jansson
 Härad: Högh Adress: Skalltorp
 Socken: Rännestöv Berättat av: Gustav Jansson
 Uppteckningsår: 1940 Född år 1881 i Rännestöv

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

44

Älgarnes förekomst.

För c:a 50 år förekomma inga älgar i södra Halland. Sedan började de att bli allt fler och fler. Den första älgen, som sköts i södra Halland var i Linghult i Ronäred. Skytten hette Karl Jansson. Det var samma dag som järnvägs linjen Veinge-Markaryd invigdes.

ACC. N:R.

M 7370:45

Landskap: Halland Upptecknat av: Ben Jansson
Härad: Noh Adress: Skattung
Socken: Rännestöv Berättat av: Gustav Jansson
Uppteckningsår: 1940 Född år 1881 i Rännestöv

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

45

Spiritus, husrån, balvättar.

Spiritus är okänt för berättaren.

De väsen, som man trodde bo i hemmen kallades för tomfar, goenisser. De benämndes aldrig husrån. I hemmen trodde man även, att det fanns ett slags små varelser, som kallades vättar. Ordet balvättar är alldeles okänt.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

No. 7370: 46.

Landskap: Halland

Upptecknat av: Pm Jansson

Härad: Hön

Adress: Skattorp

Socken: Rännestör

Berättat av: Gustav Jansson

Uppteckningsår: 1940

Född år 1881 i Rännestör

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIVLuciafirandet.

Ulmav. 14.

Luciafirandet har aldrig förekommit i ortens tradition. Men i senare tid ha föreningar infört seden. Den förekommer emellertid inte i hemmen utan endast i skolor och på föreningsfester.

ACC. N:R M. 7370:47.

Landskap: Nalland Upptecknat av: Per Jansson
 Härad: Flö Adress: Skattorp
 Socken: Florslöv Berättat av: Gustav Jansson
 Uppteckningsår: 1940 Född år 1881 i Rinnestöv

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

47

Bäckamannen.

Vid bäcken, som flyter stier nedan-
 för Rostorps gård i Florslövs socken
 förekom bäckamannen. Den hade olika
 skepnader. Ibland hade den skepnad
 av en häst, men mestadels visade
 den sig som en sugga med en kull
 grisar. Då någon kom i närheten
 av bron över bäcken intill Rostorps
 gård, sågs en "grisasugga" gå över
 bron men grisakullen simma alltid
 över bäcken vid sidan om bron. Be-
 rättaren, Gustav Jansson, har hört sägen
 i Rostorp av en bonde lärstades.

H. E. 21.

ACC. N:R.

M. 7370 : 49.

Landskap: Halland

Upptecknat av: Ben Jansson

Härad: Vörrå

Adress: Skottorp

Socken: Rännestöv

Berättat av: Gustav Jansson

Uppteckningsår: 1940

Född år 1881 i Rännestöv

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

49

Ta'haren.

H. G. 3.

När man högg den sista "negen" av
"sän" så sa man att den, som tog upp
och band den sista "negen", tog haren.
Något annat talade man inte om i sam-
band med den sista negen än ta'haren.
Uttrycket ta'haren har enligt upptecknaren
(berättaren trodde det även) uppkommit där-
igenom att haren liksom annat vilt
flyttar sig ut eftersom man hugger säden.
Därför finnes det ofta någon hare kvar
i den sista "skären" av sädesfältet.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M. 7370:50

Landskap: Halland

Upptecknat av: Arn Jansson

Härad: Sten

Adress: Skattorp

Socken: Rännestöv

Berättat av: Gustav Jansson

Uppteckningsår: 1990

Född år 1881 i Rännestöv

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

50

Peter Katt 22/2-

Den 22 februari kallades för Peter Katt. Efter den dagen kunde man göra storvätt i åar och bäckar och sjöar, ty då hade vaffnet inte samma kyla med sig som tidigare på vintern. Ett talesätt ^{var} att Peter Katt kastade varma stenar i vaffnet.

Ulmus h. 20
206.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 7370:51

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

51 —

Skaka fuktträden julaftron skönt i
trakten. Spådomar vid jul skända.
Halmfigurer vid jul har inte före-
kommit i berättarens hemtrakt, så länge
han kan minnas.

H. G. 3.

ACC. N:R. M. 7370:52

Landskap: Skåne Upptecknat av: Bror Jansson
Härad: Höke Adress: Skottorp
Socken: Rännestor Berättat av: Eurten Jansson
Uppteckningsår: 1880 Född år 1881 i Rännestor

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

52

Pingstbrud.

En del "glätta"; skolåldern skulle pingst-
aftan leka pingstbrud. I en byalag utval-
des den vackraste flickan. Hon skulle vara
en 15 eller 16 år gammal. Ibland kunde
en flicka få vara pingstbrud en par år
i rad. Hon klädde ut till brud och ha-
de en brudkrona på huvudet. De andra
föserna i byalaget voro brudtärnor. Poj-
karna voro "läje svänner" och redde på
käppar före och efter bruden. När de
kommo in på en gård, gingo de in
och dansade med folket i stugan. Innan
de gingo, firgo de litet småpengar.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 7370:53.

Landskap: Halland Upptecknat av: Bror Jansson
Härad: Höle Adress: Skättarp
Socken: Rännestöv Berättat av: Gustav Jansson
Uppteckningsår: 1940 Född år 1881 i Rännestöv

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

53

Sedan förskatte de till nästa gård, tillsammans
(fr. majsjungningen), de blevo trötta.

Efteråt gjorde de en liten fest, eller
någon delade de ut pengarna, som de erhållit
på gårdarna. Det var alltid en rik-
tig härlan vem som skulle få vara pingst-
brud. ty hon räknades vara den vackras-
te flickan i byataget.

Skriv endast på denna sida!

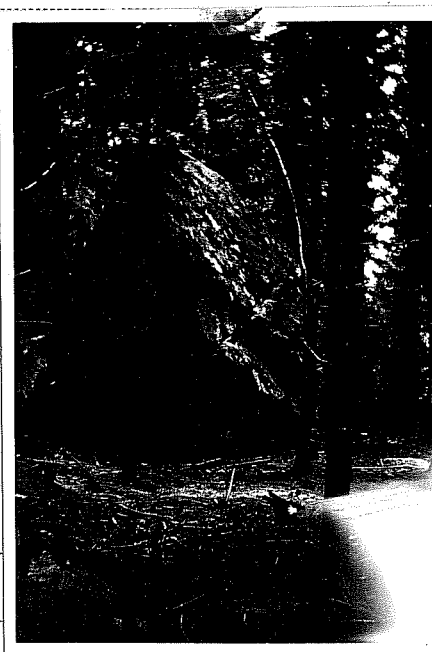
ACC. N:R. *M. 7370:37*

Landskap: *Halland* Upptecknat av: *Bror Jansson*
 Härad: *Fläk* Adress: *Skottorp*
 Socken: *Rännestöv* Berättat av: *Gustav Jansson*
 Uppteckningsår: *1940* Född år *1881* i *Rännestöv*

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

37 —

Bockasten, jätttekast

"Bockasten" i Bockastens bygget i Rännestövs
 socken. Lågnen förmåter, att det är en jätttekast mot
 Ysby kyrka. Se uppt. av Harald Nilsson & Bror Jansson
 samt Erlén. Hall. folksaga

Skriv endast på denna sida!